

Bazovica, ti predragi si naš dom,
roke slovenske zveste so te dale,
drag spomin na tebe nosil bom,
ponos kvarnerske lepe si obale.
Slavko Arbiter, »Bazovica«

Kažipot

Mesečnik slovenske skupnosti na Reki in PGŽ

Izdajateljica: Marjana Mirkovič
marjana.mirkovic@ri.t-com.hr
tel.: 091 593 6086

Priprava, prevodi in oprema besedil
Marjana Mirkovič v okviru projekta SI-T

Lektorica Darka Tepina Podgoršek

Izdajatelj:

Slovenski dom KPD Bazovica, Podpinjoi 43, Reka

bazovica@bazovica.hr, za: Milan Grlica

Svet slovenske narodne manjšine Mesta Reka

Podpinjoi 43, Reka, vstonmg.ri@gmail.com

za: Dušanka Gržeta

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ

Podpinjoi 43, Reka, vjece-slo.pgz@ri.t-com.hr

za: Marjana Mirkovič

ISSN 1845-5034

Oblikovanje, prejem in tehnično urejanje: Krispin Stock

Tisk: Tiskarna Sušak

Mesečnik finančno podpira:

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu

Primorsko-goranska županija

Mesto Reka

Svet za narodne manjšine RH

Naklada je 600 izvodov

Na naslovnici: Iz arhiva Paaličeve šipe.

Karikaturar:

Bojan Grlica

Slovenski dom KPD Bazovica

tel.: 215 406, 324 321, faks: 334 977

tajništvo, knjižnica in klubski prostori

torok in četrtek: 10.00-12.00, 18.00-20.00

MePZ, vaje, ponedeljek: 18.00-20.30

Dramska skupina: po dogovoru

Folklorna skupina: sreda, 19.00-20.30

Plasna skupina: ponedeljek, 20.00-21.30, sreda, 20.45-22.00

Dop. pouk slovenščine: ponedeljek, začetniki: 17.00-18.30

nadaljevalci: 18.30-20.00

Planinska skupina: torok, 20.00-22.00

Fotografska skupina: drugi in zadnji četrtek: 18.00

Mladinska skupina: po dogovoru

www.bazovica.hr/mladinci

Svet SNM Mesta Reka, Svet SNM PGŽ:

sreda: 10.00-12.00, tel.: 324 321, 091 593 6086

Kažipot april 2011, št. 71, letnik VII

d dogodki.....	3
n napovednik.....	15
a aktualno.....	22
z zanimivosti.....	22
š štipendije v RS.....	24

EGON: TA VEGETARIJANSKA

NEHAJ VSAJ MALO
O VEGE HRANI

VČASIH SE
UGRIZNI ZA JEZIK

26. februar-5. marec

**Dramska skupina KPD Bazovica
Romeo in Julija (pa še kaj)**

Komedijo *Romeo in Julija (pa še kaj)* je napisal Vjeko Alilović, režiral Serdo Dlačič, v njej pa igrajo: Siniša Posarić (režiser Mario Knežak), Ivana Baković (hčerka Maja), Zdenka Jelovčan (igralka Mirela), Nataša Grlica (igralka Albina), Anita Hromin (igralka Sonja), Milan Grlica (igralec Dinko), Stojan Dražgaš (Marino/Romeo), Kristina Lalčić (Darija/Julija), Loredana Jurković (igralka Ivanka) in Alojz Usenič (selektor dr. Janez Butara). Šepetalec je Vitomir Vitaz, za tehniko skrbi Tolja Hromin, avtor fotografij za plakat je Istog Žorž, scenografija pa je delo dramske skupine. Komedijo je poslovenila Jasna Zazijal-Marušič, gledališki list pa urednica Kažipota.

Tri uprizoritve komedije *Romeo in Julija (pa še kaj)* v tednu dni je spremljala tajnica KPD Bazovica in članica dramske skupine Zdenka Jelovčan:

Dom na Vidmu, Ilirska Bistrica (26. februar)

Na povabilo Igorja Štembergerja, vodje Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti v izpostavi Ilirska Bistrica, se je naša dramska skupina odpravila v Ilirsko Bistrico, gostovat v Dom na Vidmu. Vreme nam je bilo naklonjeno, sončno, in kar hitro smo se našli pred Domom, kjer nas je pričakal organizator. Odprl nam je prostore, mi pa smo kot vedno doslej odnesli kuliše in celotno tehniko. Dvorana je namreč čisto »gola« - se pravi brez razsvetljave in ozvočenja, tako da je bilo treba vse sproti postaviti. Ko smo namestili vso opremo, smo se z našimi pridnimi tehnikami okrepčali s ponujeno pijačo in sladicami.

Kratkemu oddihu so sledile obvezne kratke vaje, s katerimi se po potrebi prilagodimo novim prostorom, in priprava za nastop. Čeprav dvorana ni bila nabito polna, smo imeli občutek, kakor da je, in to zaradi čudovite publike,

ki je pozorno spremljala našo igro, se smejala in nam med predstavo ploskala. Skratka, počutili smo se prijetno in zato sproščeno zaigrali. Po končanem nastopu so po dolgem aplavzu sledile še čestitke naših prijateljev iz Ilirske Bistrice, zatem pa še razkošna večerja v lepi gostilni Tomex v starem delu mesta. Čas smo izrabili za dogovore o medsebojnih obiskih in gostovanjih v bližnji prihodnosti. Hvala Igorju Štembergerju za gostoljubje, s katerim so bili vsi naši udeleženci izredno zadovoljni.

Zdenka Jelovčan

Slovenski dom KPD Bazovica, Reka (3. marec)

Pred odhodom na Festival komedije v Pekre pri Mariboru smo sklenili nastopiti še na našem odru in se tako kar najbolj pripraviti. Predstava v naši dvorani se je začela ob 19. uri in nabralo se je več ljudi, kot smo pričakovali. Ker smo na domačem odru že večkrat nastopili, nismo niti najmanj pričakovali, da bo odziv tako dober. Igro smo korektno odigrali in naša zvesta publika nas je bodrila. Med obiskovalci pa je bilo kar precej tistih, ki so nas prvič gledali in so nam po predstavi navdušeni čestitali.

Ta uprizoritev je bila za nas lep uvod za 7. festival komedije v Pekrah. Po predstavi je našo dramsko ekipo na okusen prigrizek in pijačo povabila naša hišnica Marija Darapi. Ta dan je bil njen dan, njen rojstni dan! Ob čestitkah hišnici in druženju je lepo minila še ena predstava na odru našega društva.

Zdenka Jelovčan

Dom kulture, Pekre (5. marec)

Napočil je 5. marec, dan, ko smo odšli na pot v Pekre, na festival komedije. Nanj smo se pravočasno prijavili ter poslali vso dokumentacijo, potrebno za ogled in selekcijo. Vse prijavljene predstave namreč ne sodelujejo na festivalu, izbranih je bilo le osem od skupno petindvajset prijavljenih predstav. Zelo smo bili veseli, da se je v program uvrstila naša predstava. Konkurenca je bila močna. Festival je trajal od 4. do 27. marca, potekal pa je v dvorani Doma kulture v Pekrah.

Za naš nastop na festivalu je bil določen 5. marec ob 19. uri. Na pot smo se odpravili v dopoldanskih urah. Tudi tokrat nas je peljal naš

stari znanec, voznik Franko. Naši dramski ekipi so se tokrat pridružili naši dolgoletni zaslužni člani Dragica Rizman ter zakonca Boža in Jože Glica. In spet nas je spremljalo lepo vreme. Spotoma smo se ustavili - po kavi na Lomu še v znanem gostišču na Trojanah, gostišču s tradicijo, nastalo iz dobre stare gostilne. Po obilnem kosilu smo pot nadaljevali v Pekre. Tam sta nas v hotelu Arena pod Pohorjem dočakala predsednica organizacijskega odbora Ilka Riedl in predsednik Turističnega društva Pekre Zlatko Partlič. Osvežili smo se s pijačo in očarani uživali ob pogledu na zasneženo Pohorje s smučarji. Po dogovoru z organizatorji smo se odpeljali do Doma kulture v Pekrah.

Dramska skupina pod Pohorjem. Foto: Tolja Hromin

Naši pridni tehniki in nekateri igralci so ostali v domu in pripravili oder za nastop, preostali pa smo odšli z gospodom Partličem v Učni center slovenske teritorialne obrambe (TO) in si v Spominski sobi ogledali fotografije in film o pekrskih dogodkih 23. maja 1991, ko so v Sloveniji tanki JLA prvič zapustili vojašnico. Po ogledu smo odšli še na bližnji hrib z vinogradi in uživali v panorami Maribora in pisani štajerski pokrajini. In spet nazaj v dom, kjer nas je že čakal oder, pripravljen za naš nastop. Še krajše dogovarjanje, okrepčilo in koncentracija in že je napočil čas za uprizoritev naše komedije.

Že takoj na začetku igre smo občutili, da imamo pred seboj dobro, pozorno publiko, pripravljeno na sodelovanje; v njej je bila tudi Vilma Bilič, nekdanja tajnica Bazovice, ki že dolgo živi v Mariboru. Publika nas je bodrila, ploskala in izjemno pozitivno sprejemala naše dogajanje na odru. Zaigrali smo prepričljivo in z zadovoljstvom, storili nismo niti najmanjše napake. Izvajanje je teklo gladko. Občutili smo, da smo dobro igrali! Na koncu smo poželi zaslužen velik aplavz. Na oder sta prišla organizatorja festivala ter nam po kratkem nagovoru podelila zahvalo, darila in cvetje. Povabljeni smo bili na prigrizek in »še nekaj za dobro voljo«. Sledilo je prijetno druženje s petjem in dogovorom, da pridemo na sklepni del festivala v nedeljo, 27. marca, na podelitev priznanj strokovne žirije in žirije občinstva.

Polni lepih vtisov smo se vrnilo domov. Spotoma smo se ustavili - kje drugje kot spet v Trojanah na zasluženem okrepčilu ter se srečno pripeljali domov.

Zdenka Jelovčan

Pekrski dogodki 1991

Ilka Riedl je ob tej priložnosti goste z Reke seznanila tudi s spominskim dnevom Mestne občine Maribor 23. maja.

Praznujejo ga v spomin na Pekske dogodke leta 1991, mejnik, ki predstavlja svojevrsten uvod v slovensko osamosvojitveno vojno. V 710. učnem centru teritorialne obrambe (TO) v Pekrah se je usposabljala prva generacija nabornikov v samostojni Sloveniji, kar pa si je jugoslovanska ljudska armada (JLA) prizadevala preprečiti in večkrat zahtevala zaprtje tega centra in centra na lgu ter izročitev nabornih evidenc, česar pa slovenske oblasti niso hotele storiti. JLA je v mariborske vojašnice poslala več posebnih oddelkov z oklepnimi vozili, v bližino Pekar pa začela pošiljati izvidnike. TO je zato vpoklicala dve protidiverzantski četi, ki sta oba centra zavarovali.

Kot je znano, se je 23. maja zgodil incident med TO in JLA, ko so teritorialci v bližini centra zajeli dva izvidnika JLA, ki sta opazovala urjenje, a so ju kmalu tudi izpustili. JLA je center obkolila z oklepnimi vozili in zahtevala izročitev enote, ki je pripelja izvidnika. Naborniki in vodstvo učnega centra so se uprli, zato je JLA v Pekre hotela napotiti vojaške okrepitve, čemur pa so se z živim zidom uprli Mariborčani, ki so množično prišli na ulice in podprli teritorialce.

Naj ob tem spomnimo tudi na besede nekdanjega predsednika države Milana Kučana,

ki je pred leti dejal, da se Pekre ne bi tako srečno končale, če bi se slovenska oblast pustila izzvati k hitrim dejanjem, ki ne bi bila pokrita s pravnim redom Slovenije, in bi bilo torej dovolj razlogov in argumentov za uvedbo izrednih razmer oz. vojaške oblasti. Če bi se to zgodilo, bi bilo slovensko osamosvajanje za dolgo odloženo ali celo prekinjeno.

V spomin na dogodek v Pekrah in na pobudo Zlatka Partliča ter v sodelovanju s Turističnim društvom Pekre in Območnim združenjem slovenskih častnikov Maribor že od leta 1992 poteka spominski pohod na poti od Izobraževalnega centra v Pekrah do Vojašnice generala Maistra in nazaj. Letos bo jubilejni, že dvajseti po vrsti. Vir: TD Pekre, www.rtv slo.si

27. februar
Žene v hribe - Oči Vinodola
Planinska skupina KPD Bazovica

Osmi marec ali dan žena. Kako nagraditi naša dekleta, žene, planinke za delo, ki jim ga uspe opraviti v planinski skupini, z nasmehom, zvesto, brez premisleka? Drugo leto zapored smo se odločili - kaj pa drugega bi lahko storili planinci -, da jih popeljemo na lažji izlet v naravo. Za letos smo se odločili za lahko turo nad Vinodolsko dolino s krasnimi razgledi, malo zgodovine in dosti dobre hrane na koncu ture. Ogromno energije v pripravo ture sta vložila zakonca Bistričić, za kar se jima močno zahvaljujemo!

Tokrat se nam je priključilo še šestnajst članov PD *Obzova* s Krka. Zanje je bila tura posebno zanimiva, saj je njihov otok v svoji popolni lepoti vseskozi ležal pred njihovimi očmi. Pa še Bog se je odločil, da smo pridni, in nam ni zagrenil življenja s kakim slabim vremenom, dežjem ali orkansko burjo, ki je pihala dan pred izletom in naslednji dan po izletu. Izlet smo začeli na gradu Driveniku, frankopanskem kaštelu, ki čuva celotno Vinodolsko dolino. Čeprav je nad dolino še nekaj gradov, je Drivenik najbolj ohranjen. Trenutno ga obnavljajo, da bi lahko čim lepšega pokazali številnim turistom, ki jih v poletnem času tod kar mrgoli.

Zgodovino gradu in kraja nam je predstavila Iris Bruketa iz Turistične skupnosti vinodolske občine. Izlet smo nadaljevali v Grižanah z ogledom majhne zbirke, posvečene Jurju Juliju Kloviću, enemu največjih evropskih miniaturistov, ki je bil rojen v tem kraju ob koncu 15. stoletja. V stavbi stare šole je zbirko in tudi svoj atelje duhovito, v pravi domači čakačnici, predstavil grižanski slikar Marijan Mavrič.

Potem se je začelo »zares«! Pol urice vzpona na ravan nad Grižanami in zatem še tri ure hoje po prelepih travnikih in nizkih gozdovih, z razgledi na Vinodol, Velebit, Kvarner ... Pohod se je končal na Slipici, eni od šestih turistično urejenih razglednih točk, dostopnih z avtomobilom. »Oči Vinodola« so razporejene in enako urejene od Križišča pa vse do Krmpot nad Klenovico. Zanje je Turistična skupnost Vinodola prejela kar nekaj priznanj.

Sledilo je še kosilo v *Vagabundini kolibi*, pripravljeno od precej tistega, kar v okolici ponudi sama narava. Draženka in Vlado zares pripravljata odlično in posebno hrano.

In kaj je, glede na dan žena, tu posebnega glede na druge ture, ki jih organizirajo planinci planinske skupine? Izlet se je končal na reški Delti z rdečo vrtnico za vsako damo, ki se je izleta udeležila. Še enkrat vsem članicam planinske skupine najlepša hvala za ves trud, vložen v naše skupno delo.

Darko Mohar

Grad Drivenik. Foto: Darko Mohar

2.-4. marec
Vila Antonio, Opatija
Dnevi antifašizma

V Opatiji so potekali drugi Dnevi antifašizma, ki jih je znova organizirala tamkajšnja zelo aktivna borčevska organizacija. Prireditev je prinesla vrsto različnih dogodkov, od delavnice do omizij. Prva okrogla miza je potekala v polni dvorani v vili Antonio. Namenjena je bila temi državljanskega poguma, kot izhodišče za razpravo pa so občinstvu, v katerem je bilo veliko mladih obrazov, predvajali film *Akcija* stadion režiserja Dušana Vukotića iz leta 1977. Govori o znanih dogodkih z začetka druge svetovne vojne leta 1941 iz okupiranega Zagreba, ko je štiri tisoč srednješolcev izrazilo protest in se hrabro uprlo ustaškimi oblastem, ki so jih želele ločiti po rasni in nacionalni pripadnosti. Štekla je zanimiva razprava, v kateri je poleg filmskega kritika Dragana Rubeše in aktivista Mata Ivaniševića sodelovala tudi znana in ugledna hrvaška mirovna aktivistka Vesna Teršetić.

Tudi na letošnji prireditvi so sodelovali opatijski srednješolci in študenti, pripravljena in podpisana je bila Opatijska deklaracija o vrednotah, kot so predvsem človekove pravice in nenasilje, svoboda, enakopravnost in solidarnost, na katerih bi morala temeljiti sodobna družba. Srečanje je sklenila okrogla miza z naslovom Organizacije civilne družbe - z demokracijo proti nasilju, na njej pa so ob moderatorju, novinarju Nevenu Šantiću, sodelovali nekdanji hrvaški predsednik Stjepan Mešić, znani mirovnik Zoran Pusić iz Državlanskega odbora za človekove pravice, don Ivan Grubišić, sociolog Srđan Dvornik, vodja Centra za mirovne študije Gordan Bosanac in župan Zlatko Komadina v imenu Primorsko-goranske županije.

Marjana Mirković

Dragan Rubeša, Mato Ivanišević, Vesna Teršetić.
Foto: Marjana Mirković

4. marec 2011
Filozofska fakulteta, Reka
Sporazum s FDV iz Ljubljane

Dekana fakultete za družbene vede (FDV) iz Ljubljane in reške filozofske fakultete, dr. Anton Grizold in dr. Predrag Šustar, sta 4. marca na Reki podpisala sporazum o dvostranskem sodelovanju, obenem pa tudi sporazum o sodelovanju v okviru programa Erasmus med oddelkoma za kulturologijo FDV in kulturološke študije reške FF.

Dogodka so se s FDV udeležili še prodekan za mednarodno sodelovanje dr. Bojko Bučar ter prodekanke za podiplomski in dodiplomski študij, dr. Aleksandra Kanjuo - Mrčela in dr. Monika Kalin, z reške fakultete pa prodekanke za znanstveno dejavnost ter študijske programe in vseživljenjsko izobraževanje dr. Marina Vicolja - Matijašič in dr. Svetlana Kolić - Vehovec, višja lektorica in koordinatorica za Erasmus dr. Irena Vodopija - Krstanović ter dr. Vjekoslav Perica, pobudnik sodelovanja z reške strani. Za pomoč pri pripravi sporazumov so ob tej priložnosti posebno pohvalo izrekli vodji urada za znanost Ivani Ilijašić.

Po izrečni dobrodošlici gostom sta obe strani izrazili veliko zadovoljstvo in upanje v obojestransko korist nad novo, formalizirano obliko sodelovanja, ki je že potekalo na individualni ravni in zdaj preraslo na institucionalno raven. Dr. Predrag Šustar je poudaril pomen bilateralnega sporazuma, s katerim sta ustanovi okrepili stike, reška filozofska fakulteta pa dobila *močnega partnerja*, kar je pomembno tudi za njene prijave na razpise za evropske projekte. Kot je dodal, je Hrvaška od začetka tega leta v celoti vključena v program Erasmus in novi sporazum v tej zvezi bo študentom in predavateljem olajšal sodelovanje ter jim že v prihodnjem študijskem letu omogočal izmenjavo. Izrazil je tudi pričakovanje, da bo ta sporazum kmalu začel veljati še za doktorande, kar je zelo pomembno za razvoj univerze kot raziskovalne ustanove. Po dekanovih besedah je sklenitvi teh sporazumov prispeval tudi nedavni sporazum, sklenjen z Inštitutom za narodnostna vprašanja (INV) v Ljubljani, po katerem bo filozofska fakulteta do jeseni odprla center za manjšinske študije, na katerem bo na Reki zaposlena oseba z INV. Prvo sodelovanje je dogo-

vorjeno, izkušnje in kompetence kolegov z INV pa so dragocene in koristne, je še poudaril in dejal, da je Reka s svojo kozmopolitsko naravo idealno okolje za ta bodoči center, v katerem je - po uvedbi študija italijanistike -, pričakovati tudi sodelovanje italijanske manjšine.

Dr. Anton Grizold je prav tako z zadovoljstvom pozdravil podpis sporazumov in povedal, da se FDV zelo trudi internacionalizirati svoje študijske programe, dodiplomske, podiplomske in tudi doktorske, ter da ima sklenjenih več kot dvesto bilateralnih sporazumov. FDV ima na Hrvaškem že sporazum s fakulteto za politične vede v Zagrebu, dogovarja pa se z ekonomsko fakulteto v Dubrovniku. Dolgoletno tradicijo sodelovanja FDV z ustanovami na Hrvaškem potrjujejo tudi poletne šole, ki v Dubrovniku potekajo na temo varnosti in sodelovanja v jugovzhodni Evropi, udeležujejo pa se jih ne le študenti iz Hrvaške in Slovenije, temveč tudi s treh ameriških in nekaterih evropskih univerz. Dodal je, da ima FDV zelo razvito tudi znanstveno-raziskovalno dejavnost, saj v sedemnajstih raziskovalnih centrih dela kar 166 raziskovalcev.

Sporazumov je bila posebej vesela tudi nekdanja reška dijakinja dr. Aleksandra Kanjuo - Mrčela - tudi sama, kot pravi, rezultat internacionalizacije -, ki je s svojim spodbujanjem veliko prispevala k njihovi sklenitvi.

Marjana Mirković

Po ogledu fakultete so se sogovorniki stikali v delu predverja, ki je vse očaral. Foto: Marjana Mirković

Planinska skupina KPD Bazovica že nekaj let tesno sodeluje s Planinskim društvom RTV Ljubljana, njen vodja pa se redno udeležuje njihovih občnih zborov. Letošnji, štirideseti občni zbor so organizirali v pustnem ozračju na turistični kmetiji Tome pri Ljubljani. Podana so bila poročila o delu v preteklem, zelo pestrem letu. Najvidnejši dogodek je bila proslava 40. obletnice delovanja, v društvu pa so poleg tega posebej lahko ponosni na delo z najmlajšimi, saj tesno sodelujejo z Osnovno šolo Tonea Čufarja. Za najmlajše so v preteklem letu organizirali poletni in zimski tabor ter v zimski idili doline Tamar z njimi pričakali tudi dedka Mraza.

Lani smo načrtovali, da bi obe društvi skupaj obiskali severni Velebit. Žal je bil ta izlet odpovedan zaradi izredno slabega vremena. Letošnji programi obeh društev so že narejeni in za organizacijo skupnega izleta je ostalo malo prostora. Dogovor z novim vodjo vodniškega odseka PD RTV Ljubljana Dragom Carjem predvideva za letos skupno organizacijo pohoda na Velebit, sicer pa jeseni skupni izlet v Grobniške Alpe.

Darko Mohar

Veselo na občnem zboru PD RTV Ljubljana. Foto: Darko Mohar

8. marec

Slovenski dom KPD Bazovica, Reka
Pustna zabava

V klubski sobi KPD Bazovica se je tudi letos na pustni zabavi, ki postaja tradicionalna, zbralo kar precej mask dobre volje, za zabavo pa je igral Duo Andreas. Program je bil tudi letos dobro postavljen, pač po standardnih pustnih pravilih. Med drugim so bile izbrane najlepše maske in po oceni strokovne žirije, ki jo je vodil Karlo Dragan Došen, sta zmagala Nataša in Milan Grlica z masko, ki je izredno dobro ponazorila trenutno stanje v našem društvu. Izpeljano je tudi sojenje pustu Akademiku, ki je bil obtožen za številne nevšečnosti in zlo, ki se je udeležencem pustovanja dogajalo v preteklem letu. Tudi izrečena kazen ni bila lahka. Ni bil obsojen kot po navadi na smrt s sežiganjem, ampak na življenje v razmerah, ki jih bodo morali tudi v tem letu trpeti udeleženci pustovanja.

Zabave pod maskami se je udeležilo tudi več mlajših članov, kar zagotavlja nadaljevanje tradicije pustnih zabav v KPD Bazovica tudi v prihodnjih letih.

Darko Mohar

Pustovanje. Foto: Tolja Hromin

10. marec

Slovenski dom KPD Bazovica
Branimir Tuškan
Olja na platnu, razstava

V društvu je bila odprta nova slikarska razstava: tokrat so na ogled olja na platnu ljubiteljskega slikarja Branimirja Tuškana. Gre za samozatajevanega avtorja, ki ima v svoji zbir-

ki čudovite slike krajin, prelepo cvetje in realistična tihožitja. Njegova moč vživljanja v zgodbe in fotografije je prav očarljiva, saj bi po slikah lahko sklepali, da je prepotoval več kot pol sveta. Razstava je pritegnila obiskovalce tudi s Krka in iz Slovenije, dogodek pa je z glasbenim nastopom in ubranim petjem lepo obogatila klapa Kvarner z Reke. Na ogled bo do 24. marca.

Jasmina Dlačić

Branimir Tuškan je bil v obdobju med obema vojnoma trgovec v trgovinah na Sušaku in takrat italijanski Reki, po drugi svetovni vojni so ga poslali na delo v Poreč, po vrnitvi na Reko in vse do upokojitve pa je bil zaposlen v tovarni papirja.

Kot je v katalogu ob tej priložnosti med drugim zapisal njegov zet Darko Mohar, ga od zgodnje mladosti spremljata dve ljubezni: ptice in slikarstvo. Bil je med ustanovitelji društva za varstvo in vzrejo ptic Lišček (*Češljugar*) na Reki, za vzrejo kanarčkov *malinois* pa je v prejšnji državi prejel številne medalje. Slikarski talent je podedoval po materini strani. Dedek Franjo Matković je bil znani gradbenik na Sušaku in tudi zahvaljujoč njemu ima poslopje gimnazije na Sušaku današnjo podobo. S slikarstvom se je ljubiteljsko ukvarjal tudi njegov stric Jenko Matković, materin bratranec Vinko Matković pa je bil znani reški kipar, med drugim tudi avtor spomenika osvoboditvi na reški Delta.

Branimir Tuškan slika v olju na platnu, med motivi so v glavnem krajine, cvetje in tihožitja. Čeprav je redko odhajal s Sušaka, so njegove slike našle pot na vse strani sveta, v Italijo, Švico, Kanado in ZDA, je še v katalogu zapisal Darko Mohar.

Marjana Mirković

Lidija Tuškan-Mohar, Andrej Mohar, Darko Mohar in Branimir Tuškan. Družinski arhiv.

11. marec
SPD, Trst
Občni zbor

Slovensko planinsko društvo (SPD) Trst je na 75. občnem zboru prikazalo svojo bogato dejavnost v preteklem letu. Občni zbor se je začel malce nenavadno, s predvajanjem filma, ki so ga posneli ob proslavi tridesete obletnice pobratenja s PD Integral iz Ljubljane. Planinska skupina KPD Bazovica sodeluje s SPD Trst že sedem let. Vsako leto se planinci obeh društev redno srečujemo na pohodu v Bazovici, posvečenem ustreljenim bazoviškim junakom, in na srečanju Prijateljstvo brez meja. Lani je to srečanje organizirala PS Bazovica, letos bodo gostitelji tržaški planinci.

SPD Trst je bilo utemeljeno leta 1904. Danes šteje več kot 250 članov, organiziranih v več odsekih. Lani so organizirali 28 izletov, na katerih je sodelovalo 756 članov. Tudi oni se srečujejo s težavo, značilno za večino zamejskih društev - s pomanjkanjem mladih članov. Mladi se udeležujejo le njihovih planinskih šol, letošnja je bila na Planini pri Jezeru nad Bohinjem, pozneje pa žal ne ostanejo v društvu. Razen tega jim preglavice povzroča tudi premajhno število planinskih vodnikov.

Kljub težavam so tudi za leto 2011 pripravili bogat program pohodov in drugih dejavnosti, ki jih na vsakem občnem zboru predstavijo v planinskem koledarčku.

Darko Mohar

Občni zbor PD Trst. Foto: Darko Mohar

12.-13. marec
Oleum Olivarum
Krasica, Istra

Dvodnevno srečanje pridelovalcev oljk in sejem oljčnega olja Oleum Olivarum v Krasici pri Bujah, mestecu bogate zgodovine, zraslem na hribovitem območju, obkroženem z vinogradi in oljčnimi nasadi, je tudi letos, že štirinajsto leto zapored, privabilo precej obiskovalcev. Poleg olja so lahko poskusili tudi tradicionalne istrske pridelke, kot so sir, kruh, vino in med, naprodaj pa so bili še najrazličnejši drugi izdelki. Svojo ponudbo sirov je s pomočjo svoje najstarejše, trinajstletne hčerke Gite predstavil tudi nekdanji Ljubljčan Aleš Winkler, lastnik Stancije Kumparička, ki ima kot eden redkih v regiji lastno vzrejo in v njej sto sedemdeset koz. Izdelujejo različne sire iz nepasteriziranega kozjega mleka, na velikem posestvu, ki leži med Krnico in Mutvaranom na jugovzhodu Istre, pa se ukvarjajo še s svinjerejo, imajo pa tudi konje in svojo trgovino. Sprejemajo tudi obiske, stik pa je objavljen na spletni strani www.kumparicka.com.

Na sejmu v Krasici je bila na ogled tudi razstava devetega likovnega natečaja na temo oljke in oljkarstva, na kateri je v okviru prireditve Oleum Olivarum sodelovalo več kot sto petdeset umetnikov in ustvarjalcev iz Hrvaške, Italije, Avstrije, Nemčije in Slovenije. Prvo nagrado je prejel reški slikar Bruno Paladin.

Prireditve je poleg strokovnih razprav in predstavitev tehnoloških novosti spremljal tudi katalog, v katerem je Lorella Limoncin Toth med drugim opozorila na pomen oljke, ki je postala simbol istrskega podnebja, narave, mitov in legend. S koreninami vpeta v rdečo istrsko zemljo je postala del umetnosti, poezije, običajev, gastronomije in življenja, bogate in avtentične tradicije, ki se prenaša iz roda v rod. Katalog prinaša tudi pregled te, ene najstarejših prireditev, posvečenih oljčnemu olju na Hrvaškem, ki je postala pravi mednarodni sejem, na katerem sodelujejo znanstvenoraziskovalne ustanove, društva oljkarjev ter pridelovalci oljčnega olja iz Hrvaške, Italije in Slovenije.

Organizatorji so Mesto Buje, krajevna skupnost in italijanska skupnost iz Krasice, turistično

društvo in Ljudska odprta univerza Buje, sejem pa poteka pod pokroviteljstvom Istrske županije in hrvaškega ministrstva za kmetijstvo. Število izbranih vzorčnih oljčnih olj občutno raste, od prvotnih 18 leta 1998 se je letos povečalo že na 117 vzorcev. Analizo opravlja Društvo senzornih analitikov oljčnega olja iz Buj v sodelovanju s skupino strokovnjakov iz Znanstvenoraziskovalnega središča (ZRS) Univerze na Primorskem (UP) v Kopru, ki so obenem tudi pooblaščenec ocenjevalci v Sloveniji.

Marjana Mirković

Aleš Winkler (desno) s hčerko in sodelavcem.

Foto: Marjana Mirković

13. marec

Pohod reških planincev na Snežnik

Kljub temu da že vrsto let ni organiziranega zimskega pohoda na Snežnik, se drugo nedeljo v marcu na Sviščakih zbere precejšnje število planincev, ki se kar sami podajo na to lepo goro. Pohod je bil včasih posebno priljubljen med reškimi planinskimi društvi, ki so še naprej redni na teh zimskih »pohodih«. Iz nekaterih društev se je tudi letos zbralo za kar dva avtobusa udeležencev. Razen članov PD Duga in PD Kamenjak so se na Snežnik podali tudi člani PD Opatija, en avtobus pa je prišel iz Pulja. Vsi udeleženci so prepričani, da bo nekoga dne PD Snežnik iz Ilirske Bistrice spet zbral dovolj moči in spet začel organizirati ta priljubljeni pohod.

Letos je Snežnik pričakal pohodnike precej negotoljubno. Zaradi močnega južnega vetra, megle, dežja in poldenelega vršnega vzpona

so morali biti pohodniki precej previdni in pri močeh. Vse skupaj se je vendarle dobro izteklo, vrh je osvojilo več sto planincev, poškodovanih pa kljub nekaj padcem ni bilo. Kljub težavam je bil konec pravi planinski: »Na svidenje naslednje letol!

Darko Mohar

19. marec

HKD na Sušaku, Reka Primorska poje

Revija Primorska poje poteka že 42. leto zapored, letos od 27. februarja do 17. aprila, posvečena pa je jubileju Slovenije, dvajsetletnici osamosvojitve. Po treh letih nastopov na Hrvaškem v zagrebški dvorani Vatroslav Lisinski je prireditev prvič potekala tudi na Reki, v organizaciji Slovenskega doma KPD Bazovica, in naletela na navdušen odziv med rojaki in ljubitelji zborovskega petja. Za nastop na Reki sta finančno podporo poleg Sveta slovenske narodne manjšine Mesta Zagreb zagotovila tudi oba slovenska manjšinska sveta na mestni in županijski ravni.

Med številnimi obiskovalci so bili med drugim tudi vodja sektorja za spremljanje položaja Slovencev zunaj RS in za statusne zadeve na Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu Rudi Merljak s soprogo, predsednik krovne organizacije, Zveze slovenskih društev na Hrvaškem in slovenskega manjšinskega sveta Mesta Zagreb Darko Šonc s soprogo, predstavnica reških mestnih oblasti Višnja Višnjic - Karković in predstavniki manjšinskih organizacij.

Večer je napovedal nastop mešanega pevskega zbora KPD Bazovica pod vodstvom Maje Dobrila, povezoval pa ga je njegov predsednik Vitomir Vitaz. Navzoče je ob koncu programa v imenu osrednjega organizatorja, Zveze pevskih zborov Primorske, pozdravil tudi njen predsednik Anton Baloh in med drugim poudaril pomen revije za čezmejno sodelovanje in ustvarjanje enotnega slovenskega kulturnega prostora. *Skupna ljubezen do primorske pevske postvarjalnosti in slovenske kulturne dediščine tudi letos povezuje veliko število zborov - več kot dvesto, skupna skoraj sedem tisoč nastopajočih - s programom vseh zvrstí, pose-*

bej pa s pesmijo primorskih avtorjev, je dejal in ob tem spomnil še na desetletnico smrti skladatelja Ignacija Ote, pobudnika in ustanovitelja revije Primorska poje, in lani decembra preminulega skladatelja Alojza Srebotnjaka, le dva izmed številnih skladateljev, katerih vrednote njihovega poustvarjanja si revija Primorska poje prizadeva ohranjati in prenašati naprej.

MePZ KPD Bazovica. Foto: Anita Hromin

Nastopajoče zборе je po podatkih Zveze pevskih zborov Primorske, ki jih povzema v nadaljevanju, predstavil Vitomir Vitaz. Upajmo, da bodo številne čestitke za odličen nastop, izrečene nastopajočim in organizatorju, spodbuda, da bodo nastopi revije Primorska poje na Reki potekali tudi v prihodnje.

MePZ Avgust Šuligoj, Ilirska Bistrica

Upokojenski mešani pevski zbor Avgusta Šuligoja iz Ilirske Bistrice prihaja z obrobja Brkinov. Za začetek organiziranega in strokovno vodenega petja pevskega zbora upokojencev štejejo leto 1984, ko je zbor deloval kot moški pevski zbor. Pozneje se je preoblikoval v mešani zbor, leta 2004 pa se je poimenoval po rojaku in glasbenem pedagogu Avgustu Šuligoju, ki je v tridesetih letih prejšnjega stoletja s trboveljskimi Slavčki ponesel slovensko pesem zunaj njenih meja.

Zbor je lani praznoval petindvajsetletnico neprekinjenega delovanja, v tem času je skkal lepe vezi s prijateljskimi zbori. Štirikrat je zastopal Primorsko na državni reviji najboljših pevskih zborov upokojencev iz Slovenije. Še posebno so v zboru ponosni na srebrno plaketo Občine Ilirska Bistrica za leto 2009, ki so

jo prejeli na osrednji prireditvi ob občinskem prazniku.

V zboru ves čas skrbijo za ohranjanje slovenske ljudske pesmi, nastopajo na prireditvah v občini in širše, poleg revije Primorska poje še na taboru pevskih zborov v Stični, zlasti pa na vseh srečanjih upokojencev in upokojenskih zborov, kot je prireditev Zlata jesen.

Pevske vaje in nastopi so njihov način življenja, medsebojnega prijateljstva in medsebojne pomoči, z eno besedo bi lahko rekli, da skrbijo drug za drugega. To pa je tisto dragoceno in neprecenljivo, kar je, ne nazadnje, tudi eden od ciljev življenja v času tretjega življenjskega obdobja.

Lani jih je zapustil dolgoletni vodja Dimitrij Grlj, pod vodstvom nove zborovodkinje Anamarije Surina pa so zapeli slovenske ljudske pesmi v priredbi slovenskih skladateljev:

Rožic ne bom trgala (Miroslav Vilhar), Kaj ti je, deklica in Dekle na vrtu ter (Jože Leskovar) ter Nocoj se mi je sanjalo (Emil Adamič).

MePZ Avgust Šuligoj. Foto: Anita Hromin

MoPZ Srečko Kumar, Kojsko

Moški pevski zbor Srečko Kumar Kojsko združuje osemnajst pevcev iz Brd. Zbor ima sicer dolgo pevsko tradicijo, v zadnjih letih so članstvo osvežili novi mladi pevci.

Z načrtnim delom in rednimi vajami si prizadevajo za dvig pevske kulture, program pa obsega tako slovenske ljudske pesmi kot tudi pesmi z nabožno vsebino. V zadnjem času intenzivno raziskujejo in izvajajo dela, ki so povezana z glasbenim pedagogom in zborovodjo Srečkom Kumarjem, po katerem se zbor tudi imenuje.

Letos so zelo uspešno sodelovali tudi na reviji Sozvočenja, kjer je njihov zborovodja prof. Aleksander Sluga prejel tudi nagrado za najboljšo izbiro sporeda. Za nastop na Reki so izbrali pesmi: Slovenska pesem (Ubald Vrabec, Karel Destovnik - Kajuh), Ave maris stella (Edward Grieg), tri ljudske iz Istre: Zrasla mi la-donja, Igralo in Marijice dušo (Ivan Matetič - Ronjgov).

MoPZ Srečko Kumaz. Foto: Anita Hromin

MoPZ Fran Venturini, Domjo

Moški pevski zbor Fran Venturini je leta 1968 ustanovila skupina pevskih navdušencev, najprej z željo po oktetu, a s pridruženjem novih pevcev je nastal moški zbor in ime povzel po znanem skladatelju in domačinu, rojenem v bližnjem Boljuncu, Franu Venturiniju.

Zbor so vodili zborovodje Cveto Marc, znani operni pevec Rudolf Francelj, občasno Drago Žerjal, Ignacij Ota, Stanko Žnidarič, Drago Pet-saros, nazadnje, že vrsto let, pa ga vodi tajnik Zveze pevskih zborov Primorske Ivan Tavčar. Dirigent, zbor in šest pevcev iz zбора, med njimi tudi najstarejši, osemnosedesetletni Peter Krmec, so nastopili na vseh revijah Primorska poje.

MoPZ Fran Venturini se je v letih svojega delovanja predstavil po celotni primorski, tržaški in goriški pokrajini ter večkrat gostoval po Sloveniji in Italiji. Na programu ima umetne skladbe slovenskih in tujih avtorjev, pa tudi slovenske ljudske in ljudske pesmi drugih narodov.

Zbor je ustanovil tudi prosvetno društvo z istim imenom, ki deluje v mestecu Domjo pri Trstu. V društvu poleg moškega zboru deluje še vrsta vokalnih in instrumentalnih skupin.

Člani društva so zelo aktivni in poleg rednih dejavnosti v društvu organizirajo še različne družabne prireditve, predstavitve in podobno.

Na Reki so zapeli pesmi Lahko noč (Hrabroslav Volarič), ljudsko Dobil sem pisemce (Vlado Švara), Pjet meljonovo (Aleksander Jerič, Ubald Vrabec) in rusko narodno Pesem od Atamana Platova (Sregej Žarov).

MoPZ Fran Venturini. Foto: Anita Hromin

MePZ Jože Srebrnič, Deskle

MePZ Jože Srebrnič je že več kot trideset let nepretrgoma navzoč v kulturnem življenju Deskel in občine Kanal ob Soči. Pevci se lahko pohvalijo z bogatim repertoarjem, ki vključuje ljudske in umetne skladbe domačih in tujih avtorjev.

V vseh teh letih delovanja so pevci navezali prijateljske stike in organizirali nepozabna srečanja z različnimi pevskimi sestavi, za vrhunski nastop v zadnjih letih pa štejejo izvedbo Haydnove Misse brevis in hon. St. Joannis de Deo v B-duru, ki je njihov zbor povežala z moškim pevskim zborom Kazimirja Nanuta iz Kanala, vokalno skupino Ročinj in Goriškim komornim ansamblom ter solistko Marjetko Luznik in organistko Mirjam Furlan. Maša je doživela enajst repriz.

Srčika tega zboru je prav gotovo zborovodkinja Adela Jerončič, ki od prvih pevskih vaj v marcu 1977 bdi nad pevskim sestavom in si prizadeva za njegovo rast, na prireditvi ob tridesetletnici zboru pa je za dolgoletno uspešno delo prejela tudi Gallusovo listino kot visoko priznanje Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti. Zveza pevskih zborov Primorske pa

je ob jubileju njej in zboru podelila priznanje. V spomin na ta dogodek je zbor izdal bilten o delovanju in spominsko zgoščenko.

Na Reki so predstavili program pesmi: koroški ljudski Vuštnjša ja ni (Jože Leskovar) in Dru mlica je zvomlana (Lojze Lebič), Sonce, nada je že ugasnilo (Rado Simoniti, Srečko Kosovel), ljudske iz slovenske Istre - Pesmi od ljubezni in kafeta (Aldo Kumar): Dva lepa pušjiča-Moja mati čuha kafe-Ku je muj uče-Zigo, zigo, zago.

MePZ Jože Srebrnič. Foto: Anita Hromin

ŽePZ Znamenje, Volče

Januarja 1996 se je nekaj deklet iz vasi Volče odločilo, da Tolminska potrebuje nov ženski pevski zbor. Dirigentsko palico je prevzela Klavdija Rot in nastal je ženski pevski zbor Znamenje. Sestava zbora se je večkrat spremenila in dandanes pod istim vodstvom v njem prepeva dvajset deklet, med katerimi so se spletle prijateljske vezi, za seboj pa imajo več nastopov.

ŽePZ Znamenje se že od vsega začetka redno udeležuje revije pevskih zborov Zgornjega Posočja in Primorska poje, dekleta so nastopila tudi na srečanju Sozvočenja, kjer so lani prejela nagrado, svojo kakovost pa so s prejemom bronastega in dveh srebrnih priznanj dokazala tudi na tekmovanju primorskih pevskih zborov v Postojni. Leta 2006 je zbor prvič sodeloval v enem izmed skupnih projektov združenih zborov Posočja, ko so s pesmijo počastili stoletnico smrti znanega slovenskega pesnika Simona Gregorčiča. Od leta 2008 zbor sodeluje v projektu Requiem, s katerim so gostovali na Dunaju in v Strasbourgu, obeta pa se še gostovanje v Pragi. Pevke so se pred kratkim vrtnile z go-

stovanja na Sardiniji, kjer so skupaj z Oktetom Simon Gregorčič nastopile na povabilo tamkajšnjega moškega pevskega zbora na festivalu Sartiglia, na katerega že tradicionalno, šesto leto zapored vabijo tudi dva tuja zbora, lani pa so nastopile v zabavni televizijski oddaji. Za odlično dejavnost jim je občina Tolmin, iz katere prihajajo, letos podelila tudi občinsko nagrado. Vsi ti dosežki so nova spodbuda za ustvarjalno delovanje tudi v prihodnje.

ŽePZ Znamenje vodi zborovodkinja Klavdija Rot, na Reki pa so zapele belokranjsko ljudsko Marko skače (Samo Vremšak), ljudsko iz Ravnice na Goriškem (Ambrož Čopi), Sončnice (Uroš Rojko, Svetlana Makarovič) in ljudsko Štrbunk (Radovan Gotbec).

ŽePZ Znamenje. Foto: Anita Hromin

MePZ Hrast, Doberdob

Mešani pevski zbor Hrast iz Doberdoba deluje v okviru istoimenskega kulturnega društva, ki so ga ustanovili leta 1968, korenine zbora pa segajo v leta pred drugo svetovno vojno.

Zbor nastopa na številnih koncertih v Sloveniji in tujini, ima bogat izbor slovenskega in mednarodnega repertoarja, posebno pozornost pa posveča izvajanju sodobnih in ljudsko ubranih skladb ter glasbeni ustvarjalnosti slovenskih skladateljev. Od leta 1985 ga vodi Hilarij Lavrenčič.

Od leta 1997 je zbor prejel nagrade na več slovenskih regijskih zborovskih tekmovanjih in je večkratni laureat tekmovanja slovenskih zborov v Mariboru, kjer je za izvedbe prejel tudi posebna priznanja, svojo kakovost pa potrdil z najvišjimi uvrstitvami in posebnimi prizna-

nji tudi na italijanskih regijskih in nacionalnih zborovskih tekmovanjih ter mednarodnih tekmovanjih (Seghizzi Gorica, Azzano X, Negotin-Srbija, Arezzo 2010).

Na Reki so člani zbora nastopili pod geslom Tako pa še živimo! Želeli so opozoriti na manjšinsko realnost in svojo neupogljivost. Zapeli so Rdeč zaton (Ubald Vrabec, Anton Kuchling), Samo milijon (Ubald Vrabec, Karel Destovnik Kajuh), Pod jasnim soncem rdeča roža (Rado Simoniti, Ivan Cankar) in pesem Jutri gremo v napad (Radovan Gobec, Matej Bor), s katero so poželi največji aplavz, navdušenemu občinstvu pa so za slovo podarili še pesem Kje so tiste stezice.

Marjana Mirković

MePZ Hrast. Foto: Anita Hromin

20. marec

Izlet v Slovenijo

Skupina dopolnilnega pouka slovenščine in slovenske kulture

Dopolnilni pouk slovenščine in slovenske kulture, ki v poznopopoltdanskih in večernih urah ob ponedeljkih za dve skupini poteka v Slovenskem domu KPD Bazovica, je kljub bližajočemu se izteku šolskega leta še vedno zanimiv za nove udeležence, med katerimi so večinoma maturanti, ki se zanimajo za vpis na slovenske univerze. Pouk vodi učiteljica Dragica Motik, ki je z učenci, tako v začetni kot nadaljevalni skupini, izredno zadovoljna. Kot poudarja, so se skupaj izjemno razveselili zlasti uspešnega nastopa na prireditvi ob kulturnem prazniku 12. februarja v KPD Bazovica, na kateri so presenetili z lepo slovenščino. To je bila velika spodbuda za prihodnji nastop, ki bo predvidoma prvega julija, ob koncu šolskega leta.

Pohvalila je tudi dober odziv na predlog o pravi šolskega glasila, ki v uredniškem odboru še nastaja iz gradiva domačih nalog, zapisanih doživetij in drugih zbranih prispevkov, razvrščenih po rubrikah. Predstavili ga bodo predvidoma sredi aprila, v njem pa bodo prav gotovo tudi vtisi z izleta v Slovenijo, ki je bil prava strokovna ekskurzija.

Marjana Mirković

Prispevek o tem je za Kažipot poslal Vedran Milojića, učenec začetne skupine pri pouku, študent opatijske fakultete za menedžment v turizmu in gostinstvu. Zahvaljujemo se mu in nelektoriran prispevek objavljamo v celoti.

Izlet v Slovenijo

V soboto, 20. marca 2011, skupina dopolnilnega pouka slovenščine slovenskog kulturnog društva Bazovica na Reki je krenula na izlet v Slovenijo. Svrha izleta je bila obiskati kulturne znamenitosti Slovenije in naučiti se o slovenski zgodovini. Imeli smo srečanje na železniški postaji s našo učiteljico Dragico Motik in napotili se u Sloveniju. Prihajali smo na Gorenjsko, v Vrbe in ogledali hišo Franceta Prešerna. Voditelj nam je pripovedao o zgodovini hiše, in o Prešernovoj družini. Odhod z Vrbe in gremo u Radovljicu v lepu in tradicionalno urejenu gostilnu Lectar. Vsi smo se lepo imeli, ječi tradicionalno kosilo, poslušali glazbu gospoda Andrejaša ki nam je igrao na ustnoj harmoniki. Vsi smo in zapeli Jaz pa pojedem na Gorenjsko, in pokazali da nam je zelo lepo. Videli smo izdelavu tradicionalnega licitarskog srca in kupili jih kot suvenire. Potem smo prišli na Rašico in oglejali Turjaški grad, Trubarjevo domačijo in poslušali zanimivo predavanje o zgodovini. Uvečer gremo na pot na Reku. Izlet naše skupine je bio zelo zanimiv in poučan. Naučili smo in doživeli veliko, in vsi smo se lepo imeli in bolje upoznali. Na katerem potu nas je vodila naša učiteljica gospa Dragica Motik, in si je dala veliko truda i voljo da naučimo veliko in doživimo Sloveniju u najlepšem svetlu. Takšne uspomene bomo gajili v srcu celj život, in zahvaljujemo na tome.

Prelepa Slovenijo, na svidenje naslednje leto, na naslednjem izletu, upam u istom (in većem sastavu).

Vedran Milojića

Prvi nastop učencev slovenščine 2010/11. Foto: Anita Hramin

NAPOVED APRIL

1. april, 18.00
 Palčava šiša, Plešče
 Predstavitve 4. zvezka zbirke Slovenski
 prispevek k županijski dediščini
 mag. Marko Smole, Slavko Malnar,
 Rok Zelenko

Kot četrti zvezek iz zbirke Slovenski prispevek k županijski dediščini bo predstavljena monografska brošura z naslovom Palčava šiša, namenjena etnološki zbirki rodbine Čop v vasi Plešče v dolini Čabranke. Besedilo je napisal avtor in vodja zbirke Marko Smole, sicer magister elektrotehnike, vendar tudi ljubiteljski etnolog z odličnim poznavanjem tega področja, likovno pa jo je oblikoval akademski slikar Rok Zelenko. Brošura je dvojezična, vsebuje pa še del besedila na domačem narečju, ki ga je prevedel Slavko Malnar in ga poleg slovenskega besedila v celoti objavljamo v nadaljevanju.

Palčava šiša je etnološka zbirka rodbine Čop v vasi Plešče v dolini Čabranke s statusom kulturnega spomenika na Hrvaškem. Ohranjeno in obnovljeno družinsko poslopje iz sredine 19. stoletja z opremo trgovine in bogato knjižno zbirko priča o življenjskem okolju njenih

prebivalcev, pa tudi doline v zadnjih stoletjih, predvsem pa o kulturni dediščini, ki je stoletja povezovala ljudi na obeh straneh današnje meje.

Založniki zbirke Slovenski prispevek k županijski dediščini, nastale v okviru pobude Slovenska informativna točka Si-T, so Svet slovenske narodne manjšine Mesta Reka, Svet slovenske narodne manjšine Primorsko-goranske županije in SKD Snežnik Lovran.

Palčava šiša Etnološka zbirka rodbine Čop

Tako po Hrvaški kot Sloveniji so doline, o katerih se le malo sliši. To posebno velja za tiste, ki jih je zgodovinska usoda potisnila na obrobja novih držav, v katerih niso imele dovolj moči, da bi si izborile položaj, zaradi katerega so bile nekoč perspektivne. Ena takih je tudi dolina zgornje Kolpe in Čabranke, po kateri je nekoč vrvelo od življenja in načrtov, šele zadnja leta pa znova odkriva svoje naravno bogastvo in kulturno izročilo.

Nima več veliko prebivalcev, a vendar so med njimi ostale številne družine s priimki, ki so tu že več kot pet stoletij. Tudi Čopovi so v krajih okoli romarske Svete Gore nad dolino že stoletja. Njihov priimek je zapisan v prvem urbarju teh krajev iz leta 1498, ko je tudi območje na desnem bregu doline pripadalo kočevskemu gospodstvu. Na Kranjskem se priimek omenja že

mного prej. Nosilci priimka so bili kmetje, župani, duhovniki, kovači v železarni Zrinjskih v Čabru, vsaj od 18. stoletja naprej tudi trgovci - trgovci z lesom iz domačih krajev, z vinom, korožo in pšenico iz osrednje Hrvaške, industrijsko robo in prehrabnimi izdelki iz Kranjske.

Za trgovske karavane je bilo območje dolga stoletja prehodno proti Kranjski, Kvarnerju, Kočevski in osrednji Hrvaški. V okolici Svete Gore so se križale poti in menjavali tovari.

V drugi polovici 18. stoletja so začeli po dolini Kolpe povežovati ceste. Od takrat obstajajo tudi prvi dokumenti o nakupih posesti Čopovih v dolini, o poroki z najbogatejšo nevesto v dolini - Lenko Kvaternik iz Mandlov, o funkciji vaškega sodnika, ki jo je opravljal Ivan Čop v prvi polovici 19. stoletja v Plešcih ... Gradnja južne železnice je bila velik izziv tudi za tamkajšnje trgovce, tudi za Ivana. Gradnja se je končevala, ko je izbruhnila velika epidemija kolere, ki je odnesla številna življenja. In družina se je vrnila v dolino, kjer ni manjkalo čiste vode, ter si leta 1856 začela v okolici z lesenimi in malim številom polzidanih stavb graditi veliko in bogato Palčavo šišo, kot ji pravijo v domačem govoru. Skupaj s kamnitim skednjem so jo gradili najboljši mojstri iz Primorja. Tudi zaradi strahu pred kolero je zgradba dobila gospodsko nadstropje s kamnitim straniščem in sobami na podstrehi, kjer je živel družina ločeno od drugih. A vendar so zadržali izročilo tukajšnje arhitekture tistega obdobja - razmerja, materiale, razpored prostorov. Leta so minevala, Čopovi so obdržali pomemben položaj v okolju, ki se je vso drugo polovico 19. stoletja intenzivno razvijalo in ni kaj prida čutilo meje dveh delov monarhije. Prišli sta nevesti iz Postojne in Kočevja, ukvarjali so se s trgovino in gostilno, turizmom, dogradili so hišo z novim salonom. Skoraj 50 let so bili gibalno turističnega razvoja v dolini. Obiskovali so tuje kraje - od Benetk do Lurda, Trsta, Ljubljane, Zagreba, Dunaja. Otroci so se šolali v hrvaških, slovenskih in nemških šolah. Konec 19. stoletja so se začele krize, ljudje so odhajali na delo v tujino, marsikdo je tam tudi ostal. Gospodar je v časih najhujše krize in izseljevanja v knjigo zapisal: »Sem Čop, trgovec po poklicu, in Plešče so moja domovina ...«

Med prvo in drugo svetovno vojno je naslednja generacija veliko vlagala v turistični razvoj, sadili so sadna drevesa, promovirali dolino ter

gospodsko in intelektualno okolje, ki ga je hiša z opremo, knjižnico, razgledanima gospodarjema, dobro kuhinjo in lepoto okolice ponujala tudi petičnim gostom. Nesreča gospodarja pred vojno in svetovna vojna sta prekinili razvoj, ne samo družine, temveč krajev na obeh straneh meje. Večina vasi je bila požganih in marsikdo je izgubil življenje v taboriščih. Veliko hiš se je zapustilo in njiv zaraslo. Odselili sta se zadnji potomki, a ljubezni do domovine nista izgubili.

Novo perspektivo je Palčava hiša začela dobivati z generacijo mladih naslednikov, ki so v njej odkrili skrite zaklade prednikov. Družina Smole iz Ljubljane je hišo korak za korakom obnovila, s posluhom za pod plastmi beleža in prahu odkrite ostanke drobnih dragocenosti iz življenja njenih prebivalcev, in jo leta 2006 kot kulturni spomenik, vpisan v register Republike Hrvaške, in prvo zasebno etnološko zbirko odprla za javnost. V njej ni predstavljeno le življenjsko okolje prebivalcev hiše in doline v zadnjih stoletjih, temveč tudi njena kulturna dediščina, ki je stoletja povezovala ljudi na obeh straneh meje. Med njo imajo posebno mesto domači govori in glasba diatonične harmonike.

Zgodba se nadaljuje z organizacijo narečnih prireditev in pohodov, na katerih promovirajo skupno kulturno dediščino doline, s snemanjem dokumentarnih filmov, s etnološkimi tabori in delavnicami za mlade, s strokovnim raziskovanjem snovne in nesnovne, žive dediščine obeh strani doline. Prav govori ob Čabranki in zgornji Kolpi so bili po njihovi prijavi leta 2010 kot prva narečna enota uvrščeni v katalog žive dediščine Republike Slovenije po konvenciji UNESCO. Želijo si, da bodo govori uvrščeni tudi v register nematerialne dediščine Republike Hrvaške in da bi ohranjena skupna kulturna dediščina Slovencev in Hrvatov postala ena od perspektiv prihodnjega razvoja doline Petra Klepca.

Vsi projekti Etnološke zbirke Palčava šiša vsa leta potekajo s sodelovanjem domačinov z obeh strani meje in s pomočjo Urada Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, mesta Čabar, občine Osilnica in drugih donatorjev.

Marko Smole

Palčava šiša

Na Hrvatske strane, koker je v Slovenije so daline, od kireh se hedu mauo vej. Tu pasibnu veta za testę ku jeh je povjesna sudbina pohniua na uobrubja novoh držaf, f kireh nejso jemejle duoste mači, dę be se prskrbejle položaj, k jen je koda dajou upejni v duobru ževlejni. Ana od takeh je tude dalina Čobranke je zgrune Koupe, pa kire je koda gamlejuo uod ževlejna je planof, a kumaj zajdne lejta spit uotkriva svaji naravnu bogatstvo je kulturno ostafšćino.

V daline nej več duoste ledi, al je seglih med nime uostauo duoste d'ržin s prezimenme je jeminme, ke so ljete več drę ko pitstu lejt. Tude Čuopovi so f krajev uokule shadišća Svite Gare nad dalino več stu lejt. Nihu prezime je zapisanu v p'rvemo urbarje teh krajof uod 1498. (hilado štirstu devedesit je uosmega) lejta, ke je tude krej na disne strane daline p'rpadou pod kačivsko gaspašćijo. Na Krajsken se tu prezime spomina še duoste prejk. Čuope so ble kmite, žepane, gaspude, kavače f železarne Zrinskeh f Čobre, a najmojn uod uosnajstega stulejtja naprej tude t'rgufce. T'rgufce z lejson z damačeh krajof, z vinon, karuzo, je šćnicu s srednje Hrvatske, z's industrijsko rubo je živežon s Krajskega.

Čes ta kraj so več stulejtjof jemejle uotport put t'rgufske karavne prute Krajske, na Premurje, prute Kačivje je srednje Hrvatske. Blizu Svite Gari so se križale pute je menavale tavare.

V druge palavice uosnajstega stulejtja so začile pa daline Koupe paveživat cestę. Uod teškret so tude p'rve dokumente o kepćije pasejstva Čuopoveh v daline, o paruke z najbol

bagato nevejstvo v daline - Lenko Kvaternik z's Mandlof, o dejle sjouskega sutca, ke je biu na Plescah pred hiladu uosnstu pidęsiten lejton Ivan Čop... Južna štreka za želejonco je vlejkua tude damačę t'rgufce, tude Ivana Čuopa. Dejuo je prestauo, ku je zbruhniua vilka epidemija kulere, ke je uodnjęsua duoste ževlejn. Takrat se je d'ržina vrneua nozaj v dalino, kir je buo daste čistę vodi, pa se je 1856. (hilado uosnstu pidęsit šistega) lejta začuia, f kraje z največ lesineh, nekej pa na pu zidaneh šiš, dejvat vilko je bagato Palčavo šišo - koker je rječejo v damačen govore. Šišo so fkep s kamniten sk'dnon dejvale najbulje majstre s Premurja. Tude rade straha uod kulere je stajni dabiuo gaspuske štuk kir je bua d'ržina uočęna uod drugeh, z's kamniten sekriton je sobame na jezbe. A seglih so zadržale navado dejvajna šiš testega cajta - rezmirje, materijale, raspored prostorij. Lejta so tjekua, Čuopovi so uobd'ržale vesuaku mejstu v okolice, ke se je f cele druge palavice 19. stulejtja hitru rezvijauo je nej duoste čuteuo meje dvęjeh dejlou carstva. Pršle so nevejstę z's Pastujne je Kačivja. Razvijaua se je t'rgavina, uošćarija je turizem. Dozidale so šišo z noven salonon. Skara pidęsit lejt so pokritale turističke rezvitok v daline. Ougledivale so druge kraje uod Venecije do Lurda, Trsta, Leblane, Zagreba, Beča. Deca so se školaua f hrvatskeh, krajskeh je nejmškeh školah. Na kraje 19. stulejtja so pačilę križę, ledi so uodhajale na dejuo f tuje kraje, valskodu je tan tude uostou. Gaspadar je f cajteh najhuje križę je uodhajanja ledi, f knjigo zapisou: "Čop s'n, t'rguvcu pa zanimajne, je Plesce so moja damavina..."

Męd dva rata je naslednja generacija duoste vuagaua v turističke rezvitok, sadile so sadnu drejvje, promovirale dalino je gaspudsku, je školano okolico, ke jo je šiša z opremo, knižnico, naprejdne gaspadarjame, duabro kuhno je lepuato okolice panujaua tude bogaten goston. Nesriča ke se je p'rpętia gaspadarje p'red raton, je sam svetske rat so fstavle rezvitok, ne samu d'ržine, nego tude ceuga kraja na uobodvejeh stranah meje. Največ sjeuof je buo pažganeh je duoste ledi je ževlejna pestiuo v logorjeh. Duoste šiš se je zapestiu je nif zarastuo. Uodšćile so se zajdni potomke, a lubejzne do damavine nejsu zgebile.

Novo prilko je Palčava šiša začuia dabivat z generacija muadeh naslednekof, ke so vajne uotkrile skritu buagu svajeh prejtkof. D'ržina

Smole z's Leblane ję šišo karak za karakon uobnaviaua, pad prahon je pad beliuon uotkriua m'jhne dragocejnoste z's ževļejna nijneh stanarjof, je 2006. lejta, ko kulturne spomenik zapisan v register Republikę Hrvaskę je p'rho privatno etnološko zbirko na Hrvaskęn, uotp'rua javnoste. Vajne nejso predstavļęnę samu ževļejnskę navade ledi v šiše je daline v zajdneh vęč stu lejt. Pretstavļena je tude kulturna uostafšćina dalinę, ke ję dougu paveživaaua narod na uobodvejeh straneh meję. V njęmo imajo pasibnu mejstu damaći govore je muzika na dijatonićneh h'rmunkah - frajtonarcah.

Dagajanja grędo naprej z's organizirajnen priredb na damaćmo govore, organizirajo sę pohode na kireh ję promovirana skupna uostavšćina dalinę, z's snimajnen dokumentarnih filmof, etnološkeme logorovajne je radionica-me za muade, z's stručnen jeskajnen materijal-nę je nematerijalne ostavšćinę na uobodvejeh straneh dalinę. Glih govore uob Čobranke je zgurnę Koupe so 2010. lejta ko p'rua narejćna jedinica fpisani f katalog žive uostafšćinę Republikę Sloveniję pa konvencije UNESCO. Želijo se, dę budo govore zapisani tude v register nematerijalne uostavšćine Republikę Hrvaskę je dę be uobvarvana skupna kulturna uostavšćina Slovincof je H'rvatof pastaua ana uod perspektif rezvitka daline Petra Klepca f cajte ke p'rhaja.

Fse projekte Etnološkę zbirke Palčava šiša sę fsa lejta uodvjajo z's fključivajnen damaćeh ledi z uobodvejeh strani meję je pamaćjo Uroda Republikę Slovenije za Slovincę za mejo je pa svejte, Grada Čobra, općinę Uosiunonca je drugeh donatorjof.

Marko Smole, prevod Slavko Malnar

2. april, 19.00
Slovenski dom KPD Bazovica
Pomladi naproti

Priložnostna prireditev z nastopom vseh skupin: mešanega pevskega zbora pod vodstvom Maje Dobriča ter folklorne, plesne in recitatorske skupine. V goste so povabili folklorno skupino KUD Zvir.

2. april, 19.00
Društvo Osilniška dolina, Osilnica

Društvo Osilniška dolina organizira predstavitev narečja dežele Petra Klepca z naslovom Govori ob Čabranki in zgornji Kolpi. Na predstavitvi bodo sodelovali predavateljica na ljubljanski filozofski fakulteti dr. Vera Smole, diplomantka te fakultete Ana Gorše, ki je za diplomsko nalogo o narečju prejela študentsko Prešernovo nagrado, Tanja Muhvič, prav tako diplomantka s področja narečja na isti fakulteti, in mag. Marko Smole, nosilec etnološke delavnice in zbirke Palčava šiša.

Jože Ožura

7. april, 12.00
Mestna hiša, Reka
Josip vitez Gorup pl. Slavinjski
Predstavitve 5. zvezka in kompleta zbirke Slovenski prispevek k županijski dediščini

Zadnji zvezek iz zbirke Slovenski prispevek k županijski dediščini bo namenjen znanemu reškemu podjetniku in velikemu dobrodelniku slovenskega rodu, Josipu vitezu Gorupu pl. Slavinjskemu. Predstavila ga bosta avtorica besedila umetnostna zgodovinarica dr. Vesna Bučić in oblikovalec akademski slikar Rok Zelenko. Josip vitez Gorup pl. Slavinjski je po preselitvi iz Trsta na Reko, leta 1876 cvetoče pristaniško mesto, z volilom svojega strica Franca Kalistra uspešno nadgrajeval svoj veliki finančni imperij in se povzpel v vrh reškega bančništva, zavarovalništva, gradbeništva in pomorstva. Z velikimi gospodarskimi uspehi je postal najboljši Slovenec 19. stoletja, za vse njegove zasluge ga je cesar povzdignil v plemiški stan, Gorup pa si je pri tem nadel naziv von Slavinj-

ski, kar je kazalo njegovo veliko navezanost na rodno Slavíno, vas pri Postojni. Besedilo brošure objavljamo v nadaljevanju.

Ob tej priložnosti bodo avtorji preostalih besedil in oblikovalec Rok Zelenko predstavili tudi komplet vseh petih zvezkov omenjene zbirke, ki so izšli doslej: Nenad Labus bo spregovoril o gledališčniku Radetu Pregarcu (zvezek 1), mag. Lovorka Ruck o skladatelju Josipu Kaplanu (zvezek 2), mag. Daína Glavočić o slikarki Boženi Vilhar (zvezek 3) in mag. Marko Smole o Palčavi šiši.

Marjana Mirković

Josip vitez Gorup pl. Staviński, iz brošure

1. april, 19.00
Slovenski dom KPD Bazovica
Vzpon na Mont Blanc
Boris Lipovac, predavanje

3. april
Izlet na Hahlice
Planinska skupina KPD Bazovica

8. april, 19.00
Slovenski dom KPD Bazovica
Razstava skupine *Plavo svetlo*

Likovna skupina *Plavo svetlo* se bo tudi letošnja pomlad predstavila na skupni razstavi v KPD Bazovica.

9. april
Reške sprehajalne poti
Planinska skupina KPD Bazovica

9.-10. april
izlet mladinske skupine KPD Bazovica
Spoznajmo Slovenijo

Mladinska skupina KPD Bazovica bo letošnji obisk Slovenije namenila bližnji Primorski.

11. april
OŠ Ormož, Slovenija
Razstava fotografske skupine
KPD Bazovica

13. april, 19.00
Svet slovenske narodne manjšine
Mesta Reka
Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
Slovenci na Kvarnerju v 20. stoletju -
priseljevanje, življenje in delovanje
Barbara Riman, predavanje

Članica Sveta slovenske narodne manjšine Primorsko-goranske županije Barbara Riman bo predstavila predavanje z naslovom Slovenci na Kvarnerju v 20. stoletju - priseljevanje, življenje in delovanje. Podatki o priseljevanju prebivalstva z območja današnje Slovenije na Kvarner, v glavnem na Reko, segajo že v 15.

stoletje. Časovno je potekalo v različnem obsegu, največje je zaznano v obdobju od konca 19. in v 20. stoletju. Predavateljica bo spregovorila o poteku in razlogih preseljevanja, pozornost pa bo namenila tudi delovanju priseljencev v javnem življenju ter njihovem prispevku h gospodarskemu in kulturnemu razvoju ter življenju ob Kvarnerju nasploh.

Vabljeni.

Povzeto po napovedi avtorice predavanja, prevod Marjana Mirković

16. april
Šempas pri Novi Gorici
MePZ KPD Bazovica

Mešani pevski zbor Slovenskega doma KPD Bazovica pod vodstvom zborovodkinje Maje Dobrila bo gostoval v Šempasu pri Novi Gorici.

Zborovodkinja MePZ KPD Bazovica Maja Dobrila.
Foto: Anita Hromin

17. april
Trst
Srečanje planincev treh dežel

Na že tradicionalnem srečanju planincev se bodo zbrali člani planinskih društev PD Trst, PD Ilirska Bistrica in PS KPD Bazovica.

26. april, 19.00
Svet slovenske narodne manjšine Mesta Reka
Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
Potovanje po Sloveniji in svoji identiteti:
hrvaško-slovenski potopisi 19. stoletja
dr. Kristina Riman, predavanje

Članica obeh svetov dr. Kristina Riman bo predstavila predavanje z naslovom Potovanje po Sloveniji in svoji identiteti: hrvaško-slovenski potopisi 19. stoletja.

Spregovorila bo o potopisih, ki so jih s poti po Sloveniji pisali Slovenci, ki so živeli na Hrvaškem, in se osredotočila na priznana imena v javnem življenju. Kot izhodišče za obravnavo odnosa avtorjev do domovine matične kulture, pa tudi novega okolja, je izbrala potopis, obliko, ki poleg dežele, po kateri potuje avtor, predstavlja tudi njega samega. Spregovorila bo o delih, ki so jih napisali Stanko Vraz, Ivan Macun, Josip Stare, Davorin Trstenjak in Janko Barle, osebe, večinoma manj znane današnji javnosti. Avtorica jih bo zato na kratko predstavila in pozornost namenila besedilu njihovih potopisov in v njih izraženi lastni identiteti.

Pri obravnavi potopisov je pomembno upoštevati bralce, ki so jim namenjeni. Ker gre v predavanju v glavnem za potopise v hrvaščini, namenjene hrvaškemu občinstvu, bo zanimivo slišati, kakšen pogled so imeli ti izseljeni Slovenci na svojo domovino in kako so jo prikazovali hrvaškim bralcem. Vabljeni.

Povzeto po napovedi avtorice predavanja, prevod Marjana Mirković

29. april, 19.00
Slovenski dom KPD Bazovica
Glasbeni večer

V dvorani Slovenskega doma bo potekal glasbeni večer s koncertom na harfi, flavti in za klavirjem.

29. april-2. maj
Izlet na Lastovo
Planinska skupina KPD Bazovica

Planinska skupina KPD Bazovica organizira večdnevni izlet na Lastovo.

Planinska skupina KPD Bazovica
izleti in druge dejavnosti 2011

	DATUM	IZLET ALI DRUGA DEJAVNOST	OPOMBA
APR.	3.	Hahtiči	lastni prevoz
	17.	Prijateljstvo brez meja, srečanje	avtobus, SPD Trst in ŠD Sloga
	29. apr. - 2. maj	Lastovo	avtobus
MAJ	14. - 15.	Planinska akademija, pod Snežnikom	lastni prevoz
	29.	izlet z ladjo po Kvarnerju	
JUN.	4. - 5.	Snežnik - Snježnik	PD Snežnik in reška društva
	10.-12.	Platak, srečanje planincev z Balkana	PD Kamenjak
JUL.	1.-3.	Vršič	lastni prevoz
	16.-17.	Dolomiti (Tre Cime di Lavaredo)	avtobus/ lastni prevoz
AVG.	26.-28.	Dobrča	avtobus/ lastni prevoz
SEP.	11.	Bazoviški pohod	avtobus
	25.-26.	Grobniške Alpe	skupaj s PD RTV
OKT.	8.	Srečanje vseh slovenskih društev, Pulj	avtobus
	15.	Pekel pri Borovnici	lastni prevoz
NOV.	12.	Medveja, Babin grob, Učka	lastni prevoz
DEC.	3.	Mune - Ortjak, Čičarija	lastni prevoz
	18.	Javornik	avtobus

Datum in cilj izleta sta odvisna od vremenske napovedi ali drugih dejavnosti KPD Bazovica. Sestanki planinske skupine so ob torkih od 20. do 22. ure. Stik: tajništvo društva ali Darko Mohar, gsm: 091 57 30 362.

NESPREGLEDANO

Ksenija Grabusin in Severinina štikla

V prilogi Mozaik reškega dnevnika Novi list je bila 5. marca objavljena zanimivost o znani reški ikebanistki Kseniji Grabusin, doma iz Žalca in večletni članici KPD Bazovica, ki se na Reki edina lahko pohvali z japonsko diplomo mojstrice ikebane. Kot piše Mozaik, je pod vtisom nastopa znane hrvaške pevke Severine na tekmovanju Dora, na katerem je presenetila s svojo podobo, v domišljiji Ksenije Grabusin nastala ikebana s preprostim naslovom *Štikla*. Fotografijo tega nenavadnega eksponata je posnel umetniški fotograf Luciano Bibulić, s katerim Ksenija Grabusin sodeluje že več kot leto dni pri pripravi razstave fotografij svojih kompozicij v vseh letnih časih.

Novi list je s Ksenijo Grabusin, zanimivo sogovornico vselej vedrega duha, 25. novembra lani objavil tudi obsežen intervju, zanimiv in prisrčen pogovor z njo pa je bil mesec dni pred tem objavljen v oddaji Sotočja na prvem programu Radia Slovenija 1.
Marjana Mirković

Štikla Ksenije Grabusin.
Foto: Luciano Bibulić/Novi list

Darko Šonc ostaja član

Hrvaška vlada je zaradi poteka mandata (27. marca 2011) na seji 17. marca razrešila dose-danje in imenovala nove/stare člane Sveta za narodne manjšine RH, šest na predlog manjšinskih svetov in pet iz vrst vidnih kulturnih, znanstvenih, strokovnih in verskih krogov, ki jih predlagajo društva, manjšinske organizacije ali posamezniki. Iz vrst slovenske narodne manjšine je v osrednje telo za manjšinsko politiko na predlog svetov v tretjem mandatu znova imenovala Darka Šonca, ki je tudi sicer najvišji predstavnik slovenske manjšine tako na Hrvaškem, kjer je na čelu krovne organizacije in zunanji član saborskega Pododbora za pravice narodnih manjšin, kot v Sloveniji, kot član vladnega Sveta za zamejstvo.

Poleg Darka Šonca so bili v Svet za narodne manjšine razrešeni in znova imenovani dose-danji člani: Angel Mitrevski (makedonska narodna manjšina), Zvonko Kostelnik (rusinska narodna manjšina), Baskhim Shehu (albanska narodna manjšina), Nives Rittig Beljak (avstrijska narodna manjšina) in dr. Aleksandar Tolnauer (judovska narodna manjšina), ki je tudi v tretjem mandatu obdržal mesto predsednika, ter Nikola Mak (nemška narodna manjšina), ki je znova obdržal podpredsedniško mesto. Novi člani pa so Marija Semenjak Šimeunović (ukrajinska narodna manjšina), Branka Baksa (slovaška narodna manjšina), Veselko Čakić (srbska narodna manjšina) in Radomir Pavičević (črnogorska narodna manjšina).

Člani Sveta za narodne manjšine so do tudi vsi aktualni saborski poslanci narodnih manjšin: dr. Milorad Pupovac, Ratko Gajica in Mile Horvat iz srbske narodne manjšine, dr. Furio Radin iz italijanske narodne manjšine, poslanec madžarske narodne manjšine mag. Denes Šoja, mag. Zdenka Čuhnil, ki zastopa češko in slovaško narodno manjšino, Nazif Memedi, ki poleg romske zastopa še avstrijsko, bolgarsko,

nemško, poljsko, romunsko, rusinsko, rusko, turško, ukrajinsko vlaško in judovsko narodno manjšino in dr. Šemso Tanković, ki poleg bošnjaške zastopa še albansko, črnogorsko, makedonsko in slovensko narodno manjšino.

Marjana Mirković

Razpis 2011, odobritev sredstev

Svet za narodne manjšine je 18. marca poleg zelo strogih pravil za nadzor nad porabo sredstev na spletni strani www.nacionalne-manjnine.info objavil letošnji razporeditev sredstev, namenjenih založništvu in kulturnemu delovanju manjšinskih organizacij. Gre za znesek 41.336.318,00 kn, razporejen društvom sedemnajstih narodnih manjšin na Hrvaškem. Približno četrtino sredstev je prejela najštevilčnejša, srbska manjšina, za sofinanciranje pa je zaprosilo tudi dvanaest od petnajstih delujočih slovenskih kulturnih društev. Prejela so skupno 822.000,00 kn, kar je nekoliko manj kot lani. Največ sredstev (597.000,00 kn) je namenjenih trem največjim društvom - v Zagrebu (236.000,00 kn), ki ima tudi najmočnejši program, Splitu (185.000,00 kn) in na Reki (176.000,00 kn), sredstva v manjšem znesku pa so odobrena ostalim, manjšim društvom: SKD Lipa, Zadar (18.000,00 kn), SKD Istra, Pulj (91.000,00 kn), SKD Snežnik, Lovran (24.000,00 kn), SKD Stanko Vraz, Osijek (9.000,00 kn), SKD Lipa, Dubrovnik (10.000,00), KD Slovenski dom, Karlovec (13.000,00 kn), SKD Dr. France Prešeren, Šibenik (36.000,00 kn), SKD Nagelj, Varaždin (14.000,00 kn) in SKD Oljka, Poreč (10.000,00 kn). Razpis posebej navaja programska sredstva in založniške projekte, kot so glasila in knjige: poleg mesečnega biltena Kažipot, ki izhaja na Reki, so tu še dvomesečnik Planika, ki ga izdaja društvo Triglav iz Splita, štirimesečnik zagrebškega in puljskega društva, Novi odmev in Mavrica, ter letna Liburnijska priloga društva Snežnik iz Lovrana. Med napovedanimi knjižnimi naslovi za leto 2011 pa sta knjiga Slovenci v hrvaškem športu avtorjev Eduarda Hemarja in Vinka Luncerja, ki bo izšla v založbi zagrebškega Slovenskega doma, in kronika SKD Istra v Pulju z naslovom Prvih deset let avtorice Maje Tatković, ki bo izšla ob letošnji desetletnici društva.

Na razpis za 2011 se niso prijavili Društvo Slovencev Labin, SKD Lipa iz Buzeta in SKD Gorski kotar iz Prezida.

Marjana Mirković

Slovenska izseljenska matica

Dobrodošli doma, srečanje vseh Slovencev

SIM vabi k sodelovanju

Kot je Kažipot že objavil in nam je znova sporočila Vesna Vukšinič - Zmaič iz Slovenske izseljenske matice (SIM), bo SIM soorganizator letošnjega Srečanja vseh Slovencev, ki bo sicer potekalo v organizaciji Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, prireditev pa bo organizirana tudi v počastitev 20. obletnice ustanovitve RS.

Po napovedi SIM se bo prireditev, ki bo potekala 1. julija, začela ob 17. uri popoldne v Ljubljani, na Dvornem in Pogačarjevem trgu, zvečer pa tudi na Prešernovem trgu. vzdolž Ljubljaničnice, na levem bregu, bodo na voljo stojnice za društva, ki se bodo želela predstaviti s svojimi aktivnostmi: časopisi, ročni ali slikarski izdelki članov društva, nosilci zvoka pevskega zbora itd.

Ker bo število stojnic omejeno, SIM prosi, da vsi zainteresirani za predstavitev to sporočijo na naslov SIM www.zdruzenje-sim.si ali Vesni Vukšinič - Zmaič na naslov vesna.vuksinic-zmaic@zdruzenje-sim.si ali na naslov urada www.uszs.gov.si.
Marjana Mirković

ŠTUDIJ IN ŠTIPENDIJE V RS

POLETNE ŠOLE

Poletna šola v Ljubljani

Štipendije

Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani bo letos organiziral že 30. poletno šolo (PŠ) slovenščine in v tem okviru več različnih tečajev ter spremljevalni program. Po uspešno opravljenem tečaju udeleženci dobijo potrdilo o udeležbi in tri kreditne točke (ECTS). Zamejci in potomci slovenskega rodu lahko zaprosijo za štipendijo (dvotedenski dopoldanski tečaj), rok za prijave je 15. maj 2011. Več: www.centerslo.net.

Štipendijski sklad Jane Zemljarič Miklavčič

Letos so razpisane tudi tri štipendije, dve za dvotedenski tečaj na PŠ (530 EUR) in ena za štiritjedenski tečaj na PŠ (900 EUR) za kandidate in kandidatke, ki niso slovenskega rodu, a se zavzeto ukvarjajo s slovensko kulturo ali kako drugače prispevajo k promociji Slovenije v svetu. Znanje jezika jim bo namreč omogočilo boljše razumevanje slovenske stvarnosti ter jim tako pomagalo pri njihovem delu in poslanstvu. Zaposijo lahko za eno od štipendij iz Štipendijskega sklada Jane Zemljarič Miklavčič. Rok za prijave je 1. maj 2011.

ZANIMIVOSTI

Vrtec v študentskem naselju

V študentskem naselju v Rožni dolini v Ljubljani so odprli vrtec, namenjen otrokom študentov. Vrtec sodi pod okrilje Viških vrtcev, vanj pa je trenutno vključenih enajst otrok. Prvi tovrstni vrtec je skupni projekt Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo RS, Ministrstva za šolstvo in šport RS ter Mestne občine Ljubljana. Investitor del in opreme za ureditev vrta so Študentski domovi v Ljubljani. Vir: www.rtv slo.si

Sklad Jane Zemljarič Miklavčič

Doc. dr. Jana Zemljarič Miklavčič (1966-2010) je bila med letoma 1993 in 2008 glavna pobudnica in vodja Tečajev slovenščine pri Centru za slovenščino kot drugi/tuji jezik. V času njenega delovanja so tečaji slovenščine iz Poletne šole slovenskega jezika, ki je bila njen prvi projekt, prerasli v široko zasnovan program s celotno infrastrukturo za njihovo izvedbo (sistematično izobraževanje učiteljev, pripravo učbenikov itd.). S področjem slovenščine kot drugega in tujega jezika se je tudi raziskovalno ukvarjala: v svojem ma-

gistrskem delu se je posvetila zgodovini poučevanja slovenščine kot neprvega jezika. Štipendijski sklad je posvečen spomenu nanjo in na njeno delo.

Mladinska poletna šola

Na Centru za slovenščino kot drugi/tuji jezik Filozofske fakultete UL letos že peto leto organizirajo Mladinsko poletno šolo slovenskega jezika. Vabijo mladostnike, stare od 13 do 17 let, da poleti obiščejo Ljubljano in se udeležijo tečaja slovenskega jezika, hkrati pa preživijo nepozabne počitnice. Več: www.centerslo.net/novice.

Marjana Mirkovič

Poletna šola v Kopru Halo, tukaj slovenski Mediteran!

Fakulteta za humanistične študije (FHŠ) Univerze na Primorskem (UP) v Kopru bo tudi letošnje poletje organizirala tečaje, namenjene vsem, ki bi se radi naučili slovenskega jezika ali svoje znanje slovenščine še izpopolnili, spoznali Slovenijo in njeno kulturo, hkrati pa preživeli dva prijetna poletna tedna na morju.

Podelili bodo tudi več štipendij, prednost imajo potomci slovenskega rodu brez državljanstva, rok za prijave je 6. junij. Več: www.fhs.upr.si/sl/resources/files/poletne-sole

Tabor slovenskih otrok Dom Milana Zidanske, Hočko Pohorje

Svetovni slovenski kongres (Slovenska konferenca SSK) letos že petnajstič organizira poletni tabor, namenjen druženju slovenskih otrok, starih od 10 do 15 let. Potekal bo v času od 6. do 13. avgusta 2011 v Domu Milana Zidanske na Hočkem Pohorju v bližini Maribora. Taboriško življenje bo organizirano po skupinah do šest otrok, mladi pa bodo v medsebojnem druženju spoznavali kulturno in naravno dediščino Slovenije ter vsako dopoldne utrjevali znanje slovenskega jezika. Na taboru so dobrodošli tudi otroci, ki (še) ne govorijo ali ne razumejo slovensko. Rok za prijave je 20. maj 2011, več: <http://slokongres.com>

Mednarodna parlamentarna štipendija (IPS)

Nemški zvezni parlament že več let podeljuje Mednarodno parlamentarno štipendijo (IPS) za mlade absolvente visokih šol. Za udeležbo v letu 2012 je rok prijave 30. junij 2011.

Več: www.sklad-kadri.si

KONZULARNI DNEVI

DATUM	ČAS	LOKACIJA
4. 4. 2011	10.-13. ure	Reka
10. 5. 2011	10.-12. ure	Prezid - Čabar
	15.-18. ure	Karlovac
23. 5. 2011	10.-12. ure	Zadar
	15.-17. ure	Šibenik
24. 5. 2011	10.-13. ure	Split
6. 6. 2011	10.-13. ure	Reka
8. 9. 2011	10.-13. ure	Dubrovnik
22. 9. 2011	10.-13. ure	Osijek
3. 10. 2011	10.-13. ure	Reka
17. 10. 2011	10.-12. ure	Zadar
	15.-17. ure	Šibenik
18. 10. 2011	10.-13. ure	Split
8. 11. 2011	10.-13. ure	Pulj
5. 12. 2011	10.-13. ure	Reka

Veleposlaništvo Republike Slovenije v RH
Alagovičeva 30, 10 000 Zagreb, RH

Veleposlanik: Vojko Volk

Konzularni oddelek, uradne ure:
ponedeljek od 9.00 do 12.00
sreda od 9.00 do 12.00 in od 14.00 do 16.00
petek od 9.00 do 12.00

tel.: + 385 1 63 11 014, + 385 1 63 11 015

faks: + 385 1 46 80 387

el. pošta: vz@gov.si

spletna stran: <http://zagreb.veleposlanistvo.si>

Državljanom RS je v nujnih primerih zagotovljen

kontakt z dežurnim diplomatom:

med tednom: od 16.30 ure

konec tedna in med prazniki: 24 ur

tel.: +385 98 462 666

Generalni konzulat RS, Split

Častni konzul Branko Roglič

tel./faks: +385 21 389 224

el. pošta:

generalni.konzulat.rep.slovenije@st.t-com.hr

uradne ure: ponedeljek-petek od 9.00 do 13.00